



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<b>Škola:</b>	<b>Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9</b>
<b>Projekt MŠMT ČR:</b>	<b>EU PENÍZE ŠKOLÁM</b>
<b>Číslo projektu:</b>	<b>CZ.1.07/1.5.00/34.0536</b>
<b>Název projektu školy:</b>	<b>Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice</b>
<b>Šablona III/2:</b>	<b>Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT</b>
<b>Číslo šablony:</b>	<b>VY_32_INOVACE_ZSV_030</b>
<b>Předmět:</b>	<b>Základy společenských věd</b>
<b>Tematický okruh:</b>	<b>Člověk v dějinách</b>
<b>Autor, spoluautor:</b>	<b>Mgr. Markéta Macháčková</b>
<b>Název DUMu:</b>	<b>České země za druhé světové války</b>
<b>Pořadové číslo DUMu:</b>	<b>10</b>
<b>Stručná anotace:</b>	<b>Výukový materiál se zabývá problematikou okupace Čech Německem. Jedná se o jeden z nejhorších okamžiků z české historie. Materiál popisuje období nsvobody, protesty proti Německu a těžký život lidí v Protektorátu.</b>
<b>Ročník:</b>	<b>2.</b>
<b>Obor vzdělání:</b>	<b>63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání</b>
<b>Metodický pokyn:</b>	<b>Žáci použijí snímky s úkoly a závěrečným testem, které slouží k procvičení látky.</b>
<b>Výsledky vzdělávání:</b>	<b>Žák objasní, jak došlo k dočasné likvidaci ČSR.</b>
<b>Vytvořeno dne:</b>	<b>10. 6. 2013</b>
<b>Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.</b>	

# **České země za druhé světové vátky**

# Protektorát Čechy - Morava

- 16. 3. 1939** byl vydán výnos o zřízení Protektorátu Čechy – Morava => vše bylo podřízeno Německu
- v čele byl říšský protektor (*Konstantin von Neurath*), zástupce protektora (*K. H. Frank*), 12 úřadů (*Oberlandräte*) a tajná policie (*Gestapo*)
  - formálně existovaly protektorátní úřady - prezident (*Emil Hácha*), vláda (*v čele J. Beran*)
  - byly zrušeny politické strany, byly zakázány spolky a sdružení (*Sokol, Junák*)

**1942** bylo založeno *Kuratorium pro výchovu mládeže* – v jeho čele byl ministr školství (kolaborant) ***Emanuel Moravec***

- cílem organizace bylo působit na mladou generaci v duchu nacismu

**od června 1939** platily na území Protektorátu Norimberské rasové zákony

# Domáci odboj

**1940** vznikl *Ústřední výbor odboje domácího* (ÚVOD), který zastřešoval různé odbojové organizace (*Politické ústředí, Obrana národa ...*)

Další významnou organizací byl *Komunistický odboj*, který řídily ilegální výbory KSČ

Nesouhlas s okupací vyjadřovali také obyvatelé Protektorátu – různými shromážděními

**28. 10. 1939** proběhlo hromadné shromáždění – zde byl těžce zraněn student medicíny *Jan Opletal*

**15. 11. 1939** se konal pohřeb Jana Opletala, který byl dalším projevem nesouhlasu s okupací

**17. 11. 1939** byly uzavřeny české vysoké školy

**Roku 1941** vznikl Ústřední národní revoluční výbor  
=> v této době do Prahy přijíždí zastupující říšský protektor ***Reinhard Heydrich***, který měl likvidovat odboj => zatkl představitele odboje

=> exilová vláda v Londýně vyslala do Protektorátu vycvičené parašutisty s cílem uskutečnit atentát na Heydricha

# Heydrichiáda

**27. 5. 1942** byl spáchán atentát na Heydricha – atentát provedli Jan Kubiš a Jozef Gabčík v Praze v Libeňské zatáčce (cestou na Pražský hrad)

- Heydrich byl zraněn a následky zranění **4. 6. 1942** zemřel => nastává období **heydrichiády**
- nastoupil ***Karl Hermann Frank***
- konaly se masové popravy (popraven byl např. také spisovatel Vladislav Vančura)

**10. 6. 1942** byly vyhlazeny Lidice – muži byli popraveni, ženy poslány do koncentračních táborů, děti na převýchovu do Německa

**24. 6. 1942** byly vypáleny Ležáky (u Chrudimi) – zde byl objeven vysílač

Atentátníci se schovávali v pravoslavném kostele Cyrila a Metoděje v Praze – místo bylo prozrazeno a obklíčeno, atentátníci spáchali sebevraždu



# Zahraniční odboj

- centrem zahraničního odboje se stal Londýn, v jeho čele byl ***Edvard Beneš***
- cílem odboje bylo obnovit ČSR

**podzim 1939** západní mocnosti uznaly  
Československý národní výbor

**červenec 1940** – bylo zřízeno prozatímní státní  
zřízení Československé republiky ve VB => čs.  
prezident v exilu byl E. Beneš, předseda vlády Jan  
Šrámek

# České země a druhá světová válka

- čs. vojáci bojovali na frontách 2. světové války
- nejvíce jich bojovalo na západní frontě – zde byla nejvýznamnější jednotka letců, kteří se zapojili do letecké bitvy o VB
- čs. vojáci zasáhli také do bojů na východní frontě (v SSSR – zde vznikl 1. samostatný prapor pod vedením L. Svobody)

# Konec války

**březen 1945** proběhla jednání mezi exilovou vládou a komunistickým vedením o podobě budoucí vlády

- ve vládě byly zastoupeny všechny politické strany a jejím předsedou se stal **Zdeněk Fierlinger**

**5. 4. 1945** nová vláda vyhlásila v Košicích tzv. *Košický vládní program*

**1. 5. 1945** vypuklo české květnové povstání, v Praze začalo 5. 5. 1945 – německá vojska potřebovala volný průchod Prahou

# Osvobození Československa

Území Československa bylo rozděleno mezi sovětskou a americkou armádu – hranicí byla tzv. *demarkační čára* (Karlovy Vary – Borek u Rokycan – České Budějovice)

- Praha měla být osvobozena sovětskou armádou

**8. 5. 1945** došlo ke kapitulaci německých vojsk v Praze

**9. 5. 1945** v ranních hodinách vjely do Prahy sovětské tanky

# Závěrečný test

## 1. Spojte datum a událost

- |                  |                                     |
|------------------|-------------------------------------|
| I. 17. 11. 1939  | a) vyhlazení Lidic                  |
| II. 27. 5. 1942  | b) vyhlášení protektorátu           |
| III. 10. 6. 1942 | c) uzavření č. vysokých škol        |
| IV. 5. 4. 1945   | d) vyhlášení Košického vl. Programu |
| V. 16. 3. 1939   | e) atentát na R. Heydricha          |

## 2. Co je heydrichiáda, jak se projevovala

### **3. Spojte jméno a charakteristiku**

- |                  |                                 |
|------------------|---------------------------------|
| I. E. Hácha      | a) zastupující říšský protektor |
| II. E. Beneš     | b) atentátník                   |
| III. R. Heydrich | c) protektorátní prezident      |
| IV. J. Kubiš     | d) předseda vlády               |
| V. Z. Fierlinger | e) prezident v exilu            |

### **4. Kdo byl Jan Opletal, co víte o jeho smrti**

# Řešení závěrečného testu

1. I. C, II. E, III. A, IV. D, V. B

2. Období teroru, které bylo nastoleno po spáchání atentátu na R. Heydricha, znamenalo zatýkání a popravování lidí

3. I. C, II. D, III. A, IV. B, V. D

4. Jan Opletal byl student medicíny, který byl těžce zraněn při protiněmecké demonstraci, následkům zranění podlehl. Jeho pohřeb se stal další vlnou protestu proti okupaci.

# Použitá literatura

ČORNEJ, Petr. Dějepis pro střední odborné školy: české a světové dějiny. 2. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2008, 238 s. ISBN 978-80-7235-382-8

DRŠKOVÁ, Kateřina. Maturita z dějepisu: české a světové dějiny. Vyd. 2. Praha: Aleš Skřivan ml., 2000, 52 s. ISBN 80-902-2617-5

[www.dejepis.com](http://www.dejepis.com)